

גליח 429
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

הזהרו בכבוד חכמים

אחד מנכבדי צפרי שהכניס את בנו לבריתו של אברהם אבינו, הזמין את רבי שמעון בן חלפתא להשתתף בשמחתו. ביום המיועד, כשבאו רבי שמעון ובני עירו לשערי העיר צפרי, ראו כמה נערים עומדים באחת החצרות ומשחקים, כשראו הללו את רבי שמעון, בעל הדרת הפנים של תלמיד חכם, עצרוהו ואמרו לו בקול מתקלס: "לא תזוז מכאן עד שתרקוד מעט לפנינו". גער בהם רבי שמעון: "הן זקן אני, ואין זה נאה לי", אך אותם הנערים קלי דעת לא הקשיבו לדבריו, וסרבו להניחו להמשיך דרכו. נשא רבי שמעון עיניו למעלה וראה כי נגזר בשמים על אותה חצר בה ניצבו הנערים, שתיפול. פנה אל הנערים ואמר להם: "אני אשיר ואתם תענו אחרי, לכו לבעל החצר, ואם ישן הוא עוררו אותו, וכך תאמרו לו: ראש החטא ותחילתו מתוק, אך סופו רע ומר!" רבי שמעון התכוון לומר בדבריו, כי האב אשר לא חניך את הנערים הללו ולא הרביץ בהם חכמה, מוסר ודעת, סופו יהא רע ומר. לשמע חילופי הדברים התעורר בעל החצר, מיד יצא אל רבי שמעון ונפל לרגליו ואמר: "אל תשים לבך לדבריהם, שכן נערים שוטים המה". השיב רבי שמעון: ומה אוכל לעשות, והגזירה על ביתך שיפול כבר נגזרה? רק זאת אוכל לעשות בעבורך, שלא יפול הבית עד שתוציא מתוכו את כל אשר אתה חפץ להוציא. מיהר בעל הבית להוציא חפציו מהבית, ובו ברגע שכלה מעשיו, קרסו הבית והחצר והפכו לתל חרבות. (ע"פ מדרש רבה קהלת ג' ד')

פרשת השבוע

ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה וגו' (כ"ו - י')

פעם עלתה על דעתו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א לקיים מצות הבאת בכורים, על דרך שאמרו חז"ל "כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב בכורים", מה עשה, קנה כבשה ושחט אותה, את הבשר חילק לעניים לשבת קודש, ומהצמר נתן לאיש חסיד אחד שהיה תמים ומופשט מענייני העולם הזה, שיטוה ממנו כרך אחד של ציצית, ושכר שליח מיוחד ושם את כרך הציצית במקום המשתמר בבגד, העליון של השליח, וחיברו שם לבגד, ושלחו להביא את כרך הציצית אל הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, השליח עשה שליחותו ומסר לצדיק מצאנו דברי הקדוש רבי מרדכי שהוא רוצה לקיים מצות בכורים, וכי הביא לו לשם כך כרך ציצית, נהרו פניו של הרבי מצאנו ונטל בעצמו את הדורון ממקום חיבורו אל הבגד בחשיבות גדולה, והשליח סיפר שגם הנייר שעוטף את הציצית כרך הרבי מנדבורנא בעצמו, לקח הרבי מצאנו את הנייר והטמינו בחשיבות רבה במקום מיוחד.

ובכתה לפניו שבעלה הלך לעולמו, והיא נשארה עם יתומים קטנים רח"ל, ועכשיו רוצים לקחת לה את ביתה ולזרוק אותה מביתה, וישב שם הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זיע"א וגם הוא בכה עמה, וה"דברי חיים" ישב בשמחה ובירך אותה. אח"כ שאל רבי שלום את ה"דברי חיים" איך אפשר להיות בשמחה במצב כזה? השיב לו הרה"ק מצאנו: כלל גדול יש בידי, שלפעול טובה עבור יהודי אפשר רק על ידי שמחה.

ליראה את ה' הנכבד והנורא (כ"ח - נ"ח)

עבודתו של הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א היתה באש יוקדת, וכל איבריו חלים וזעים, בבחינת "כל עצמותי תאמרנה", כשהיה מבטא את התיבה "הנורא" בתפילת שמונה עשרה, היה רועד בכל גופו בפרד נורא. וסיפר הרה"ק ה"קדושת ציון" מבאבוב זיע"א, כי פעם בא אל רבנו יהודי כפרי כדי להזכיר לפניו את פרתו החולה, וכשנכנס לבית הכנסת עמד אז הרבי בחזרת הש"ן, וכשאמר את תיבת "הנורא" עברה רעדה והתעוררות בין כל הנוכחים, ביניהם אותו כפרי שהתרגש עד לעמקי נשמתו, ושכח לגמרי מפרתו החולה ונשאר בשינאווא שבועיים תמימים, עד שהפך לאחד מבני החבורה.

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך (כ"ז - ו"ט)

פעם אחת באה אלמנה לפני הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א,

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:23 ת"א: 6:39

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:35 ת"א: 7:37 ר"ת: 8:12

פרשת כי תבא

כי אין אני צריך לעשות מאומה רק להיות כאן, עד שה' ישלח עזרתו מקודש.

הענין הזה הפליא מאד את סוחר העצים, לפתע צץ במוחו רעיון ואמר לאורחו: "כנראה שהרבי שלך התכוון לחתני". "לחתנך?" שאל האיש, "כן ידידי, לחתני", הבה ואספר לך משהו על אודות חתני. בבית הכנסת המקומי שבו אני מתפלל, הסתובב פעם בחור עני שהיה יושב ולומד כל היום, כאשר הבחנתי בכך כי אין לו כאן נפש חיה, הזמנתי לבוא ולאכול אצלי, הבחור הסכים, "כעבור כמה ימים אמר לי הבחור כי אין הוא מוכן לאכול אצלי לחם חסד, והואיל ויש לי חצר גדולה מלאה עצים, הרי שאם אסכים הוא מוכן להיות השומר של החצר, וכך הוא ירוויח למחייתו.

כל מה שהוא מבקש, - אמר - שאעשה לו בחצר ביקתה קטנה שיוכל לשבת ללמוד וגם ללון שם בלילות. הסכמתי להצעתו בשמחה רבה, קרשים הרי לא חסרו לי, ומיד ציוותי להקים לו צריף קטן והכנסתי בו מיטה, שולחן וספסל, והוא נכנס לעבוד אצלי בתור שומר. פעם אתת התעוררתי בלילה וראיתי מבעד לחלון אש ליד הצריף של השומר, נבהלתי מאד כי פחדתי כי כל החצר שלי על כל מצבור העצים שבה, תעלה בלהבות חלילה, התלבשתי מהר ורצתי החוצה כדי להעיר את השומר ולכבות את הדליקה, אולם כאשר יצאתי לחצר ראיתי כי חושך מוחלט שורר בחוץ, אין אש ואין דליקה. השתוממתי וחזרתי הביתה, אשתי שאלה מה קרה וסיפרתי לה על האש שראיתי, אשתי צחקה ואמרה שבטח חלמתי חלום.

עברו ימים אחדים, ואני שוב התעוררתי בלילה, ושוב ראיתי אש ליד הצריף של השומר, הפעם כבר הערתי את אשתי, וכאשר ראתה את האש אף היא, זרזה אותי להתלבש ולצאת כדי לכבות, מיהרתי לצאת החוצה ושוב לא דובים ולא אש. עתה הבנו שנינו כי אין הענין פשוט כל כך, הגענו למסקנה כי הבחור הזה אינו בחור פשוט כפי שהוא מנסה להעמיד פנים, אלא וודאי מהצדיקים הנסתרים, ואולי אפילו מהל"ו צדיקים שכה רבות שמענו עליהם, החלטנו איפוא לא לספר לאיש על הענין. עבר זמן מה ואנו התחלנו לחשוב על שידוך לבתנו, ועלה בדעתי להציע לבחור להיות לחתני ואשתי הסכימה לרעיון. כאשר הצעתי בפניו את הדבר, השיב הבחור כי הוא יסכים לשידוך אולם בתנאים מסויימים, הוא רוצה בית קטן בקצה השני של העיר, שבו תהיה לו ולאשתו דירה משלהם, אולם לא אני ולא אשתי נבוא לבקרום שם, אלא הם יבואו אלינו מפעם לפעם לביקור קצר.

מה גם כאן הוא מצא אותי? אין מנוס אפוא, אי אפשר

להסתתר מפניו

פעם בא אל הרד"ק רבי שניאור זלמן בעל התניא והשו"ע זיע"א יהודי עם ילד קטן שהיה לא עלינו אילם, זה שנים אחדות שהילד איבד את לשונו, ולא היה מסוגל להוציא הנה מפיו. דבר זה קרה לו כאשר פעם בגיל הרך נבהל מאד, ועבר עליו זעזוע חריף, אביו הלך עם הילד אל טובי הרופאים, אולם הם לא היו מסוגלים לעזור לו.

בא איפוא היהודי האומלל אל "בעל התניא", וביקש רפואה לבנו האילם. הרבי שקע בהרהורים, ולאחר מכן אמר ליהודי כי עליו לנסוע לגרמניה לעיר מץ שבגרמניה, ושם ימצא יהודי סוחר עצים שביתו נמצא ליד הר בכניסה לעיר, והשם יתברך ישלח שם במץ רפואה שלימה לבנו, אמר הרבי.

האיש יצא מחדרו של הרבי שמח ומודאג כאחד, הוא שמח על כי הרבי הבטיח רפואה לבנו אולם הוא היה גם מודאג מאין יקח כסף להוצאות הדרך, האיש לא היה עשיר, ומעט הכסף שהיה לו כבר, הוציא על הרופאים השונים שאצלם ביקר, עתה חייב הוא ובנו לעשות נסיעה כזאת וכסף מנלן.

עד מהרה פינתה הדאגה מקום לתקווה, כי החסידים מיד בשמעם במה המדובר, אספו ביניהם את הכסף הדרוש לנסיעה, כדי שברכת הרבי תוכל להתקיים. ואכן האיש ובנו יצאו לדרך ואחרי נדודים מרובים הגיעו לעיר מץ שבגרמניה בשעה טובה ומוצלחת, הוא מצא את הבית ליד ההר בכניסה לעיר שבו התגורר יהודי סוחר עצים, שקיבל את האורח ובנו בסבר פנים יפות.

התארח האיש אצל סוחר העצים, והסתובב ברחובות העיר יחד עם בנו באפס מעשה, כל יום יצא לרחוב העיר כדי לחפש מרפא לבנו, וכל יום חזר כלעומת שיצא, ומאומה לא קרהו, היהודי לא איבד את אמונתו וציפה לישועה כדברי הרבי, אולם לא היה לו מושג מאין תבוא ישועתם. עברו ימים אחדים ובעל הבית ראה כי האורח שלו מסתובב בעיר ללא "תכלית", הוא שאלו איפוא מהי הסיבה לבואו לעיר והאם הוא יכול לעזור לו במשהו?

סיפר לו היהודי את סיפורו, ואמר כי הוא בא לכאן בפקודת הרבי בעל התניא שאמר, כי כאן הא ימצא מרפא לבנו האילם, "אולי התכוון הרבי שתבקרו כאן אצל רופא?" שאל בעל הבית, אולם האיש השיב כי הרבי לא דיבר על רופא, הוא אמר

מישל ונמשל

עיקר קבלת התורה על דעת שתועיל תשובה

משל למלך שאהב אחד משריו, ונתן לו מתנה גמורה בשטר ובקבלת חרם כתיקון השטר שדה אחד או מחוז אחד. אחר כך מת השר ההוא, והמלך בנה אחר כך בנין חדש בתוך שטח השדה הנ"ל, ובאו בניו וערערו על המלך שנכנס לתוך גבולם ואמר להם המלך הלא כל עיקר אחוזתכם נתתי לאביכם במתנה, והיתכן שאתם הבאים מכוחו, תמחו לי שלא אשיג גבולכם? והשיבו היושבים במשפט, הלא שדה ומחוז ההוא הוא עכשיו שלהם על ידי שטר מתנה וקבלת חרם ושבועה שלך, יהיה איך שיהיה, אין לך רשות להשיג גבול של בנים של השר ההוא. פעם אחת חטאו בני השר ההוא ועברו על שבועה שנשבעו פעם אחת למלך, אז אמר המלך עכשיו פסק הדין והריב שיש לכם עלי בנידון השגת גבולכם הוא בטל ומבוטל, כי כל עיקר השדה לא בא לכם אלא מכח השבועה והדיבור שדברתי ונשבעתי לאביכם, ועכשיו שעברתם על השבועה, גם אנכי אוכל לבטל שבועה אם לא תתמצו לי על תנאי שארצה.

והנה בנידון דידן הקב"ה בחסדו הגדול נתן מתנה ונשבע לאברהם ליתן לו ארץ ז' עמים גם לזרעו אחריו, ועכשיו בני אברהם המה מוחזקים בארץ ההוא בדין גמור והוא שלהם, ואי אפשר להקב"ה ליקח ארצם מידם אם לא בזמן שיעברו ישראל את שבועת התורה, אז יש לו ג"כ רשות שלא לקיים שבועתו. וזה ג"כ מרומז במידותיו של הקב"ה בתחילה "ורב חסד" שנתת מתנת חסד לאברהם ואח"כ "ואמת", דהיינו אצל בניו הוא אמת "נוצר חסד לאלפים" לומר שחסד זה של אברהם אתה נוצר לאלפי דורות, ולא תוכל לבטל אפילו אם יעברו ישראל על שבועת התורה ועושים כמה עבירות, מ"מ כיון שמצות התשובה היא אחת מן המצות שבתורה, ע"כ לצורך זה קיבלו עליהם התורה, שאם יחטא אדם בתחילה בתנאי שישוב בתשובה, וע"ז נאמר "נושא עוון ועובר על פשע" כי כך עיקר קבלת התורה על דעת שתועיל תשובה.

(החתם סופר הק' זיע"א)

אשר לפרנסה, הוא רוצה להיות אופה באשר הוא יודע ומכיר את עבודת האפיה, אם אני אסכים לתנאים אלה, יסכים הוא לשידוך, אם גם בתי תסכים לכך כמובן. אני, אשתי ובתי הסכמנו שלושתנו לתנאיו של הבחור, וכך יצא השידוך אל הפועל בשעה טובה ומוצלחת, החתונה נערכה ברוב עם ובשמחה גדולה.

מיותר לומר כי אנו מקיימים את אשר הבטחנו, אף פעם אין אנו מבקרים אצלם, אולם הם באים אלינו מפעם לפעם לביקור קצר. נראה לי כי בתי מאושרת עם בעלה, ואצלם הכל בסדר. עתה תוכל להבין בעצמך ידידי היקר איזה מין חתן יש לי, מאין הרבי שלך יודע עליו? אין לי שום מושג, אולם אני סבור כי אתה צריך לגשת אליו ונראה מה הוא יאמר לך.

מבלי לאבד זמן לריק ניגש עתה היהודי שלנו עם בנו האילם אל ביתו של האופה הצעיר חתנו של מארחו, בהיכנסם לחדר מצאו את האברך כשהוא רכון מעל ספר, האיש ברכו לשלום, ולשאלתו מה לידידי בבית? ענה היהודי ואמר לו כי הרבי "בעל התניא" שלח אותו הנה, כדי שבנו יזכה לרפואה שלימה, בשמעו את דבריו נחרד האופה הצעיר ואמר: "מה גם כאן הוא מצא אותי? אין מנוס אפוא, אי אפשר להסתתר מפניו".

לאחר מכן קרא אליו האופה את הילד האילם, הושיט לו את ידו ואמר לו: "שלום עליכם", הילד שתק. "מה אתה שותק? אמור עליכם שלום" ציווה עליו האופה בקול רם, "עליכם שלום" השיב הילד האילם ופרץ בבכי, גם אביו בכה כשהוא מחבק את בנו ודמעות של גיל זולגות מעיניו.

לאחר מכן אמר להם האופה "סעו הביתה לשלום, יתן ה' והילד יגדל ויהיה לחסיד למדן וירא שמים, והעיקר שיזוהר ויישמר לדבר רק דברים טובים דברים של קדושה וטהרה".

צ'ין אדם לחברו

מידת החסד של צדיק

מסופר על אחד מראשי הישיבות שנסע לארצות הברית כדי לאסוף צדקה עבור הישיבה. כשנכנס לבקר את הגאון רבי משה פיינשטיין זיע"א, התעניין למטרת ביקורו, סיפר לו את מטרת בואו והוסיף שהוא מתכנן לנסוע גם לטורונטו. שאל אותו רבי משה האם הוא מתכוון לבקר גם אצל עשיר פלוני בטורונטו? השיב ראש הישיבה שאכן חושב להיות גם אצלו. אמר לו רבי משה: יש לי איזה מכתב לכתוב לו, איני רוצה להטריח את כבודו, אבל אם בין כך תהיה אצלו אולי תהיה שליח מצוה ולמסור לו את המכתב? "בשמחה רבה" ענה ראש הישיבה. כתב רבי משה את המכתב, הכניסו למעטפה, סגר אותה ומסר לראש הישיבה. הגיע הלה לטורונטו, ודבר ראשון עשה את שליחותו של רבי משה, נכנס לאותו עשיר ומסר לו את המכתב, העשיר פתח את המכתב ולאחר שקרא אותו העלה חיוך על שפתיו, מסתבר שהיה זה מכתב המלצה שכתב רבי משה עבור ראש הישיבה. כשהוא עצמו לא ידע שזאת המלצה עבורו, כמובן שהעשיר נתן נדבה הגונה אחרי המלצה כזאת. מדהים לראות איזו מידה מושלמת של חסד. רבי משה לא רצה שהלה ירגיש מחויב כלפיו תודה. אלא אדרבה, הוא נתן לו

להרגיש כאילו הוא ראש הישיבה עושה טובה לרבי משה.

עם מידה טובה זו אתה תעבור את חייך באושר

מסופר על ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א, שהלך פעם בעיר גרודנא על מדרכה צרה. ממולו הלך נכרי שהיה שר הצבא, מיד הזדרו ה"חפץ חיים" וירד מהמדרכה כדי לאפשר לשר לעבור, תמה הלה, מה נחפו זקן זה להדחות מפניו? ניגש אליו ושאלו על כך. השיבו ה"חפץ חיים": בכל ימי חיי נהגתי לזוטר ולאפשר לכולם ללכת בדרך בה אני עומד. הפטיר השר: "עם מידה טובה זו, אתה תעבור את חייך באושר"

חשש גזל שינה

הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א שהה פעם במרחצאות פרנצסבד, בסעודת ליל שבת כשערך הרבי את שולחנו, ציזה לומר "כל מקדש שביעי", הספיקו לומר רק את הבית הראשון והרבי ציזה להפסיק והסביר: אני מסופק אם מותר לנו לומר עכשיו, שמה ישנם אנשים חלשים ואולי גם חולים הדריים לידנו, אשר באו לשהות במרחצאות לרפואה, ואפשר שהם כבר עלו על משכבם לישון ואנו מפריעים את שנתם. כמה רגעים ישב הרבי תפוס במחשבותיו, ולבסוף החליט ופסק: אכן על פי דין אין לנו רשות עתה לומר, וכך נעשה.

פילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז אלול

רבי אברהם נפתלי צבי מוורמייזא ב"ר משה הלוי (תע"ב)

יום שני י"ח אלול

רבינו המהר"ל מפראג רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל (שס"ט)

רבי יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבי - שע"ג) הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא ב"ר מרדכי מנעשחיו (תק"צ)

הרה"ק רבי עבדאלה סומך (בעל זבחי צדק - וחזון למועד - תרמ"ט)

יום שלישי י"ט אלול

רבי חיים בנבנשתי ב"ר ישראל (תל"ג)

הרה"ק רבי זאב נחום בורנשטיין מביאלא

יום רביעי כ' אלול

הרה"ק רבי משה אריה פריינד ב"ר ישראל (תשנ"ו)

יום חמישי כ"א אלול

רבינו יעקב סג"ל מולין ב"ר משה (מהרי"ל - ה"א קפ"ז)

הרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ב"ר נתן נטע (אורים ותומים - תקכ"ד)

הרה"ק רבי דב בעריש מאלעסק ב"ר שלמה לוצקער

ב"ר צבי אלימלך (תרי"י)

יום שישי כ"ב אלול

הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורונסטייפליע

ב"ר משולם זושא (תרס"ג)

הרה"ק רבי פינחס מקינצק ב"ר נתן דוד

משידלאווצא (תרס"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הבן רבינו צבי שליט"א מח"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף הר"ם על המצוות.

דיני עניית אמן (ב')

א) השומע אחד מישראל מברך אחת מכל הברכות, חייב לענות אחריו אמן. (שו"ע או"ח סי' רט"ו סעיף ב')

ב) אפילו לא שמע רק חתימת הברכה, צריך לענות אמן. (משנה ברורה שם ס"ק ו')

ג) אפילו לא שמע כלל הברכה, רק הוא יודע איזה ברכה היא, ושומע שעונים אמן, צריך לענות עימהם. (שו"ע הרב שם סעיף ב')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

נדבת הר"ר יוסף אוביץ הי"ו

לע"נ זקנו הר"ר זאב ב"ר ברוך ז"ל

נלב"ע ט אלול תש"פ תנצב"ה

שרידי אבות